

ПЕРСПЕКТИВА ВИВЧЕННЯ ПОЛІМОФІЗМУ ГЕНІВ ЗАПАЛЕННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ХВОРИХ З НЕЗНІМНИМИ ОРТОДОНТИЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Котик М.І.

ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет
ім.І.Я.Горбачевського МОЗ України"

Захворювання ротової порожнини та ураження слизової оболонки належить до числа найпоширеніших у стоматологічній практиці. До факторів ризику, що зумовлюють виникнення основних захворювань слизової порожнини рота, відносять: віруси, бактерії, грибки у порожнині рота, їх циркуляція в організмі, порушення гігієни порожнини рота, неправильне харчування .

Відомо, що розвиток інфекційного процесу визначається не тільки властивостями збудника, а також здатністю давати адекватну імунну відповідь , що є відображенням його генетичної структури. Порушення механізмів регуляції вродженої імунної відповіді часто відіграє значну роль в розвитку захворювань, у патогенезі яких провідним є запалення.

У розвитку пародонтозу важливу роль відіграє генетична схильність і фактори зовнішнього середовища (грамнегативні регіорпатогени, куріння, соціально-економічний статус). Це призводить до розвитку двох фенотипних типів - частіше хронічного періодонтиту, і дуже рідко, розвивається агресивний періодонтит . Руйнування періодонтальної зв'язки спричиняється, в основному бактеріальною інфекцією, а також захисними механізмами організму проти таких патогенів. Таким є місцевий імунітет, який проявляється активацією прозапальних цитокінів ІЛ-1 і TNF- α . Їх вивільнення моноцитами і макрофагами індукується через шлях за участю сімейства Toll-подібних рецепторів (TLR). Вони представляють собою сімейство трансмембранних білків імунокомпетентних клітин, що розпізнають і пов'язують патоген-зв'язані молекулярні моделі (PAMPs) бактерій, грибів, вірусів і найпростіших. Кожен тип рецептора розпізнає і

пов'язує специфічні ліганди, ініціюючи каскад сигнальних шляхів через MyD88 або TRIF-залежним чином. Це призводить до секреції NF- κ B, який входить в ядро клітини та індукує експресію запальних цитокінів, хемокінів, молекул адгезії, факторів росту та інтерферонів. Тому Toll – подібні рецептори відіграють важливу роль у захисті організму від патогенів. Вони першими сприймають сигнал загрози патогенів і мобілізують імунну систему. Проте, при наявності функціонального поліморфізму TLR, обумовленого замінами одиничних нуклеотидів, відбуваються кількісні зміни функціонування відповідних генів, що може суттєво впливати на функціональні наслідки активації цього рецептора у розвитку системного запалення, і відповідно, на ефективність лікарських засобів, що застосовуються для лікування захворювань слизової оболонки ротової порожнини.

Оскільки Бабенко А. Д. (2015) доведено, що наявність у пацієнтів незнімних ортодонтичних систем є причиною розвитку захворювань пародонту, тому вбачається перспективним і доцільним дослідження цієї категорії пацієнтів на наявність поліморфізму Asp 299 Gly гена Toll-подібного рецептора, а також визначення клінічної ефективності антисептиків в залежності від нього.